

Exercicis. Política territorial

Lloc: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Imprès per: Invitado

Curs: Geografia (autoformació IOC)

Data: divendres, 11 febrer 2022, 18:42

Llibre: Exercicis. Política territorial

Taula de continguts

- 1. Actv. Els municipis de Catalunya**
- 2. Actv.El mapa municipal català**
- 3. Actv. Divisió territorial de Catalunya**
- 4. Actv. Els municipis de Catalunya**
- 5. Actv. Divisió Provincial de Catalunya**
- 6. Actv. Organització territorial Espanya**
- 7. Vegueries**
- 8. L'Estat**
- 9. Llei Ellectoral**

1. Actv. Els municipis de Catalunya

ACTIVITATS I SOLUCIONARI SOBRE:

Els municipis de Catalunya

Activitat 1. Els municipis de Catalunya

Analitza el quadre estadístic següent i responeu a les qüestions.

ELS MUNICIPIS MÉS EXTENSOS DE CATALUNYA

Nom del municipi	Comarca	Extensió en km2	Població (1996)	Altitud sobre el nivell del mar
Tremp	Pallars Jussà	301	6.515	468
Naut Aran	Vall d'Aran	248	1.758	1.267
La Vall de Boí	Alta Ribagorça	219	1052	1.130
Tortosa	Baix Ebre	215	34.734	12
Lleida	Segrià	211	139.834	155
Tivissa	Ribera d'Ebre	208	1.818	309
Vielha e Mijaran	Vall d'Aran	205	5.454	974
Alt Àneu	Pallars Sobirà	193	439	1.076
Alins	Pallars Sobirà	183	306	1.048
Montferrer i Castellbò	Alt Urgell	176	1036	732
Artesa de Segre	Noguera	176	3.759	318
Les Valls de Valira	Alt Urgell	170	948	740

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

1. Descriviu la informació que us proporciona el quadre estadístic i indiqueu les característiques que comparteixen la majoria dels municipis més extensos de Catalunya i les zones del país on estan localitzats.

Heu de dir amb les teves paraules que et trobes davant d'una informació estadística sobre els municipis que tenen més extensió del seu terme a Catalunya. Amb dades de 201996 es quantifiquen la població, l'extensió i l'altitud sobre el nivell del mar i s'especifica el nom de la comarca a la qual pertany el municipi que s'esmenta. Cal valorar que sàpigues trobar característiques que comparteixen la majoria dels municipis del quadre com, per exemple, estar situats a més de 700 m d'altitud, tenir menys de 5.000 habitants i formar part de comarques de muntanya.

Les zones on estan localitzats són el sector nordoccidental de Catalunya i a les Terres de l'Ebre

2. Exposeu breument les principals formes polític administratives de l'organització territorial a l'Estat espanyol i a Catalunya.

Cal fer referència a l'organització territorial d'autonomies, comarques en algunes comunitats autònomes com Catalunya, i municipis com a organització territorial bàsica.

3. Definiu el municipi com a sistema d'organització territorial, resumiu la forma del seu sistema de govern i enumereu les principals competències municipals.

Cal fer referència en la teva exposició a la composició del consistori municipal (regidors i presidència de l'alcalde) i a les competències municipals: urbanisme, seguretat, transport públic, sanitat, medi ambient, contractació d'obres i serveis i a l'autoritat del govern de la comunitat autònoma en l'alteració dels límits municipal

4. . Definiu el concepte de:

Comarca: entitat local de caràcter territorial formada per l'agrupació de municipis contigus i amb personalitat jurídica pròpia. Especifica de l'ordenament territorial de Catalunya.

5. Exposeu les competències reservades a les comarques en l'organització político - administrativa de Catalunya.

Les competències reservades a les comarques en l'organització politico -administrativa de Catalunya són: ordenació del territori i urbanisme, sanitat, serveis socials, competències delegades en matèria de cultura (gestió dels arxius històrics comarcals, gestió dels centres de normalització lingüística...), esport, ensenyament (transport escolar, menjadors escolars), salubritat pública i medi ambient. A banda d'aquestes, les que es puguin derivar de les que marca la llei de règim local i les competències municipals per delegació o per conveni (ex, recaptació d'impostos municipals).

6. Explique qui integra els consells comarcals i com es configuren.

Els consells comarcals estan integrats pels consellers comarcals que han de ser regidors municipals electes. Són designats per les formacions polítiques.

El nombre de consellers està en relació a la població de la comarca.

La configuració dels consells comarcals es fa a partir dels resultats de les eleccions municipals.

Se sumen els regidors electes per cada formació política i s'assignen els consellers comarcals aplicant la llei d' Hondt .

ACTIVITATS I SOLUCIONARI SOBRE:

2. El mapa municipal català-1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades

"El mapa municipal català es caracteritza pel gran nombre i per la proporció elevada de municipis amb un nombre d'habitants molt reduït. Dels 946 municipis actuals, més d'una cinquena part no arriben als 250 habitants. Tal com assenyalava la nostra llei municipal, aquesta fragmentació «és una de les causes de la crisi municipal, crisi que es manifesta en la manca de recursos i de capacitat per prestar amb eficàcia els serveis corresponents».

Efectivament, de la manca d'un mínim de població en els municipis es deriva normalment una escassa capacitat econòmica i de gestió per al compliment dels serveis mínims, una prestació de serveis de qualitat i eficàcia escasses, una eficiència reduïda i una dispersió notable de les inversions públiques dirigides al món local i, de vegades, una manca de recursos humans i, fins i tot, d'implicació social en l'autogovern. Per millorar aquesta situació caldria, d'una banda, una política general de finançament i dotar de recursos els municipis petits per tal d'augmentar la capacitat d'actuació que tenen."

Font: Informe sobre el mapa municipal.

Qüestions

1. Resumiu les idees principals del text.

En el text hi ha cinc idees fonamentals que hauries d' especificar:

El municipi és el nivell bàsic d' organització territorial.

Els municipis han de tenir capacitat de gestionar i representar els interessos de la col·lectivitat.

El 21,5% dels municipis catalans tenen menys de 250 habitants.

2. Esmenteu les competències que són pròpies dels municipis. Expliqueu quins són els problemes principals dels municipis amb pocs habitants. Diguen alguna forma d'agrupació de municipis pensada per a solucionar problemes comuns.

Salubritat pública, seguretat en llocs públics, protecció del medi ambient, enllumenat públic, cementiri, recollida de residus, clavegueram, abastament d' aigua potable, pavimentació, urbanisme, transport públic,...Pel que fa als problemes dels municipis petits, l'alumnat hauria d'esmentar: Manca de recursos econòmics.

A causa de l'anterior una dificultat per oferir alguns dels serveis bàsics.

Sobre les formes d'agrupacions de municipis per tal de solucionar problemes comuns, l'alumnat hauria d'esmentar com a mínim la Mancomunitat de municipis per poder garantir la prestació d'alguns dels serveis que tenen encomanats.

3. Exposeu les característiques i competències principals dels següents nivells d'organització territorial i administrativa de Catalunya: municipi, comarca i província. Esmenteu el nom de dues comarques situades a cadascuna

Els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde o alcaldessa, i un nombre de regidors o regidores, que estan en funció del nombre d'habitants.

Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.

ACTIVITATS I SOLUCIONARI SOBRE:

2. El mapa municipal català-2

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

"La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartiria en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[...] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

Font: La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals. Barcelona 2006

Qüestions

1. Resumi les idees principals del text.

- La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidirán amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons

com a mínim.

- La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.

- Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.

- Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

2. Expliqueu què és una circumscripció electoral. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?

Una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons, a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província. La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.

3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Repartiment dels escons en cada sistema.

En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots. (per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté el 49,9%, tots els escons en litigi s'atorguen al partit. En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.

b) Avantatges que presenta cada sistema.

El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític. Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs.

El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.

c) Desavantatges.

Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.

El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.

d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials franceses.

El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.

Activitat 4. La Llei Electoral

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

"La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartiria en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[...] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

Font: La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals. Barcelona 2006

Qüestions

1. Resumi les idees principals del text.

- La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons com a mínim.

- La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.

- Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.

- Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

2. Expliqueu què és una *circumscripció electoral*. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?

Una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons, a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província. La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.

3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Repartiment dels escons en cada sistema.

En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots. (per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté el 49,9%, tots els escons en litigi s'atorguen al partit

En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.

b) Avantatges que presenta cada sistema.

El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític. Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs .

El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.

c) Desavantatges.

Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.

El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.

d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials franceses.

El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.

2. Actv.El mapa municipal català

ACTIVITATS I SOLUCIONARI SOBRE:

El mapa municipal català

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades

"El mapa municipal català es caracteritza pel gran nombre i per la proporció elevada de municipis amb un nombre d'habitants molt reduït. Dels 946 municipis actuals, més d'una cinquena part no arriben als 250 habitants. Tal com assenyala la nostra llei municipal, aquesta fragmentació «és una de les causes de la crisi municipal, crisi que es manifesta en la manca de recursos i de capacitat per prestar amb eficàcia els serveis corresponents».

Efectivament, de la manca d'un mínim de població en els municipis es deriva normalment una escassa capacitat econòmica i de gestió per al compliment dels serveis mínims, una prestació de serveis de qualitat i eficàcia escasses, una eficiència reduïda i una dispersió notable de les inversions públiques dirigides al món local i, de vegades, una manca de recursos humans i, fins i tot, d'implicació social en l'autogovern. Per millorar aquesta situació caldria, d'una banda, una política general de finançament i dotar de recursos els municipis petits per tal d'augmentar la capacitat d'actuació que tenen."

Font: Informe sobre el mapa municipal.

Qüestions

1. Resumiu les idees principals del text.

En el text hi ha cinc idees fonamentals que hauries d'especificar:

El municipi és el nivell bàsic d'organització territorial.

Els municipis han de tenir capacitat de gestionar i representar els interessos de la col·lectivitat.

El 21,5% dels municipis catalans tenen menys de 250 habitants.

2. Esmenteu les competències que són pròpies dels municipis. Expliqueu quins són els problemes principals dels municipis amb pocs habitants. Digues alguna forma d'agrupació de municipis pensada per a solucionar problemes comuns.

Salubritat pública, seguretat en llocs públics, protecció del medi ambient, enllumenat públic, cementiri, recollida de residus, clavegueram, abastament d'aigua potable, pavimentació, urbanisme, transport públic,...Pel que fa als problemes dels municipis petits, l'alumnat hauria d'esmentar: Manca de recursos econòmics.

A causa de l'anterior una dificultat per oferir alguns dels serveis bàsics.

Sobre les formes d'agrupacions de municipis per tal de solucionar problemes comuns, l'alumnat hauria d'esmentar com a mínim la Mancomunitat de municipis per poder garantir la prestació d'alguns dels serveis que tenen encomanats.

3. Exposeu les característiques i competències principals dels següents nivells d'organització territorial i administrativa de Catalunya: municipi, comarca i província. Esmenteu el nom de dues comarques situades a cadascuna

Els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde o alcaldessa, i un nombre de regidors o regidores, que estan en funció del nombre d'habitants.

Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.

ACTIVITATS I SOLUCIONARI SOBRE:

2. El mapa municipal català-2

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

"La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartirà en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[...] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

Font: La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals. Barcelona 2006

Qüestions

1. Resumiu les idees principals del text.

- La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons com a mínim.

- La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.

- Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.

- Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

2. Expliqueu què és una circumscripció electoral. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?

Una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons, a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província. La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.

3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Repartiment dels escons en cada sistema.

En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots. (per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté el 49,9%, tots els escons en lligi s'atorguen al partit A). En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix

aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.

b) Avantatges que presenta cada sistema.

El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític. Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs .

El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.

c) Desavantatges.

Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.

El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.

d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials franceses.

El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.

Activitat 4. La Llei Electoral

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

"La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartiria en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[...] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

Font: La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals. Barcelona 2006

Qüestions

1. Resumiu les idees principals del text.

- La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons com a mínim.

- La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.

- Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.

- Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

2. Expliqueu què és una *circumscripció electoral*. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?

Una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons, a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província. La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.

3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Repartiment dels escons en cada sistema.

En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots. (per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté el 49,9%, tots els escons en litigi s'atorguen al partit

En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.

b) Avantatges que presenta cada sistema.

El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític. Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs .

El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.

c) Desavantatges.

Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.

El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.

d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials franceses.

El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.

3. Actv. Divisió territorial de Catalunya

Activitats i Solucionari.

La divisió territorial de Catalunya

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La Comissió d'experts creada per revisar el model d'organització territorial de Catalunya considera que el marc comarcal definit el 1987 segueix sent un punt

de partida globalment vàlid. Tanmateix, la Comissió planteja la conveniència de crear sis noves comarques, atenent els criteris següents:

- A. Cercar, en la delimitació de les vegueries, el relligament territorial i l'encaix dels municipis situats a les àrees de transició entre conjunts regionals.
- B. Reconèixer unitats molt cohesionades des d'un punt de vista socioeconòmic i algunes amb un alt potencial demogràfic.
- C. Tenir en compte la major part de les reivindicacions comarcals que es van posar de manifest en la consulta municipal de 1987 sobre el mapa comarcal.
- D. Reforçar àmbits de relativa amplitud territorial però amb una migrada potència demogràfica i urbana, amb voluntat d'equilibri territorial, per tal de donar un major impuls i reconeixement polític d'espais físicament i socio econòmicament ben diferenciats.

E. Recollir la major part de fets comarcals històrics que mancaven per reconèixer, així com resoldre les principals contradiccions entre la percepció popular tradicional

de l'adscripció comarcal i l'encaix administratiu actual.

Aquestes comarques són: Alta Segarra, Baix Llobregat Nord, Moianès, Segre Mitjà, Selva Marítima i Vall de Camprodon.

Cadascuna de les noves comarques s'articula al voltant d'un àmbit territorial mínim, que es basa en uns nuclis urbans consolidats: Blanes, a la Selva Marítima; Calaf,

a l'Alta Segarra; Camprodon, a la Vall de Camprodon; Martorell, al Baix Llobregat Nord; Moià, al Moianès, i Ponts al Segre Mitjà.

Font: **Comissió d'experts, Informe sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya. Barcelona, 2000**

Qüestions.

1. Identifica les semblances i diferències que trobeu entre els criteris B i D, d'una banda, i els criteris C i E, de l'altra.
2. Indica el significat de l'últim paràgraf del text i digueu per quins motius creieu que la Comissió dóna importància al que s'hi exposa.
3. Exposa els criteris a partir dels quals es va realitzar la divisió comarcal a Catalunya el 1987 i les modificacions que s'hi van introduir el 1987.

Solucionari:

La divisió territorial a Catalunya.

1) Cal adonar-se que entre els criteris B i D podem trobar:

-Semblances: reconeixement d'unitats territorials cohesionades des del punt de vista socioeconòmic

-Diferències: el criteri B té com a objectiu unitats territorials amb un elevat potencial demogràfic, mentre que el criteri D està adreçat a unitats territorials

amb poca potència demogràfica i urbana. Aquest darrer, també té una entitat que el diferencia del territori que l'envolta

Cal adonar-se que entre els criteris C i E podem trobar – Semblances : donar satisfacció a les reivindicacions comarcals de diverses unitats territorials

- Diferències: el criteri E va especialment dirigit a reconèixer reivindicacions històriques o basades en la percepció popular, mentre que el criteri C tracta de satisfer les reivindicacions

comarcals que es van manifestar en la consulta als municipis feta al 1987.

2) A l'últim paràgraf del text la Comissió dóna importància a dos fets:

- que cada nova comarca tingui un àmbit territorial mínim
- que aquest àmbit territorial estigui centralitzat per un nucli urbà consolidat

Això és important perquè l'existència d'un nucli urbà consolidat possibilita:

- l' articulació econòmica i social del conjunt dels municipis de la comarca
- la centralització dels serveis comarcals en un centre urbà.

3) En la resposta a aquesta pregunta hauries de fer una exposició en la qual hi apareguessin els següents punts:

Divisió comarcal de 1936:

- elaborada en el context de l'autonomia de la Generalitat republicana
- confeccionada a partir dels treballs de la Ponència per a l'estudi de la Divisió Territorial

de Catalunya, dirigida pel geògraf Pau Vila

- basada en l'enquesta als municipis i en els partits judicials existents
- creació de 38 comarques agrupades en 9 regions

Divisió comarcal de 1987:

- basada en la Llei de la Divisió i Organització Comarcals de Catalunya
- pren com a base de delimitació comarcal i una enquesta formulada als municipis on es demanava en quina comarca es considera que pertanyen
- creació dels consells comarcals com a òrgans d'administració comarcal
- crea 3 noves comarques (Pla de l'Estany, Pla d'Urgell i Alta Ribagorça), a més de mantenir les 38 comarques del 1936.

4. Actv. Els municipis de Catalunya

Els municipis de Catalunya-2

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

El mapa municipal català es caracteritza pel gran nombre i per la proporció elevada de municipis amb un nombre d'habitants molt reduït. Dels 946 municipis actuals, més

d'una cinquena part no arriben als 250 habitants. Tal com assenyala la nostra llei municipal, aquesta fragmentació «és una de les causes de la crisi municipal, crisi que es manifesta en la manca de recursos i de capacitat per

prestar amb eficàcia els serveis corresponents».

Efectivament, de la manca d'un mínim de població en els municipis es deriva normalment una escassa capacitat econòmica i de gestió per al compliment dels serveis mínims, una

prestació de serveis de qualitat i eficàcia escasses, una eficiència reduïda i una dispersió notable de les inversions públiques dirigides al món local i, de vegades, una

manca de recursos humans i, fins i tot, d'implicació social en l'autogovern. Per millorar aquesta situació caldria, d'una banda, una política general de finançament i dotar

de recursos els municipis petits per tal d'augmentar la capacitat d'actuació que tenen i, de l'altra, l'element primordial que és la reordenació de l'estructura municipal, mitjançant una reorganització

territorial dels municipis dirigida a determinar les unitats bàsiques que configuren el mapa municipal i les seves formes d'integració. Això implicaria assolir una població mínima municipal de 250 habitants.

Font: Comissió d'experts per a la revisió del model d'organització territorial de Catalunya, creada pel Govern de la Generalitat l'abril del 2000

Qüestions

1. Resumi les idees principals del text.

2. Esmenteu les competències que són pròpies dels municipis. Expliqueu quins són els problemes principals dels municipis amb pocs habitants. Digueu alguna forma d'agrupació de municipis

pensada per a solucionar problemes comuns.

3. Exposeu les característiques i competències principals dels següents nivells d'organització territorial i administrativa de Catalunya: municipi, comarca i província.

Esmenteu el nom de dues comarques situades a cadascuna de les quatre províncies en què es divideix Catalunya.

Solucionari:

Text sobre els municipis de Catalunya

1) En el text hi ha cinc idees fonamentals que l'alumnat hauria d' especificar:

El municipi és el nivell bàsic d'organització territorial.

Els municipis han de tenir capacitat de gestionar i representar els interessos de la col·lectivitat.

El 21,5% dels municipis catalans tenen menys de 250 habitants.

Aquesta fragmentació genera una manca de recursos i una dificultat per prestar amb eficàcia els serveis.

Cal reordenar l' estructura municipal i, en conseqüència es proposa que només puguin existir municipis amb un mínim de 250 habitants.

2) Sobre les competències municipals, s'haurien de citar almenys quatre de les següents:

Salubritat pública, seguretat en llocs públics, protecció del medi ambient, enllumenat públic, cementiri, recollida de residus, clavegueram, abastament d'aigua potable, pavimentació,

urbanisme, transport públic,...

Pel que fa als problemes dels municipis petits, l'alumnat hauria d'esmentar:

Manca de recursos econòmics.

A causa de l'anterior una dificultat per oferir alguns dels serveis bàsics.

Sobre les formes d'agrupacions de municipis per tal de solucionar problemes comuns, l'alumnat hauria d'esmentar com a mínim la Mancomunitat de municipis per poder

garantir la prestació d'alguns dels serveis que tenen encomanats.

3) Sobre les característiques i les principals competències dels municipis, les comarques i les províncies, els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde

o alcaldessa, i un nombre de regidors o regidores, que estan en funció del nombre d'habitants. Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament

en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.

Les comarques estan administrades pels Consells Comarcals mitjançant el President del Ple Comarcal. Les seves competències són reconegudes per la Llei de l'Organització Comarcal de Catalunya i

consisteixen a més de les que estableix la Generalitat de Catalunya, en aquelles que els ajuntaments voluntàriament li cedeixen per delegació o per conveni.

Les províncies estan administrades per les Diputacions mitjançant el president o presidenta de la Diputació i els diputats i diputades provincials elegits d' entre els càrrecs municipals de la província. Es un òrgan

de l' administració territorial local i s'encarrega de la recaptació d'impostos, i de l'organització de serveis de tot tipus als quals no poden afrontar en solitari els municipis.

Sobre les comarques que ha de citar l' alumnat, el corrector atindrà que la seva localització geogràfica sigui la correcta.

5. Actv. Divisió Provincial de Catalunya

Divisió provincial d'Espanya

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

A Espanya, per exemple, les capitals provincials solen ser en quasi tots els casos el nucli principal dins la seva circumscripció i suposen alhora una part cada vegada més

important respecte al total demogràfic de la província. Aquesta creixent macrocefàlia, que té més rellevància a l'Espanya interior, on sovint les capitals són els únics centres dinàmics

amb capacitat per absorbir una part de l'èxode rural, arriba al seu màxim en aquelles ciutats que compleixen a més la funció de capitals regionals (Saragossa, Valladolid) o nacional (Madrid),

les quals sobrepassen les dues tercers parts de la població provincial.

A totes aquestes capitals provincials, la centralització administrativa exerceix un efecte multiplicador sobre l'ocupació i la demanda locals, i impulsa de manera indirecta el

desenvolupament d'altres activitats que es beneficien de les economies externes generades.

Font: MÉNDEZ, R.; MOLINERO, F., *Geografía y Estado*. Madrid: Cincel, 1986

Qüestions.

1. Identifiqueu les idees principals del text.
2. Expliqueu de quina manera i per què la centralització administrativa exerceix un efecte multiplicador sobre l'ocupació i la demanda de serveis a nivell local.
3. Exposeu les característiques i competències de les diferents escales (administracions) en l'organització política territorial de l'Estat espanyol.

Solucionari:

Organització política del territori . La província

1) Les idees bàsiques que s'expressen en aquest text són:

- les capitals provincials solen ser el nucli principal de la seva província

-dins de moltes províncies es produeix un fenomen de macrocefàlia de la seva capital, ja que la seva població és una part creixent del total provincial, especialment a les capitals

que també son capitals regionals o nacional. -aquest fenomen és especialment important a l'Espanya interior amb èxode rural. -la centralització administrativa fa augmentar

l'ocupació i la demanda a les capitals provincials

2) Cal destacar:

-Que la capitalitat provincial comporta l'emplaçament obligatori d'una sèrie de serveis a la capital provincial: hospital general, audiència provincial, universitat, diputació provincial, per exemple.

Això comporta concentració de població qualificada per treballar i persones que es desplacen a la capital per gaudir dels serveis i fer gestions administratives.

-Aquesta concentració converteix el sector serveis en el motor de l'ocupació i la demanda locals relacionat amb la funció polític - administrativa que desenvolupen les capitals provincials dins la seva circumscripció. Com a exemples pot aduir el desenvolupament dels serveis administratius públics i privats, serveis a les empreses juntament amb els serveis de restauració i hostalera i els serveis comercials.

-L'atracció de la població comporta augment dels habitatges i dels serveis de vida quotidiana que demanda la població que es trasllada a viure a la capital (escoles, llars d'infants...). Cal valorar que l'alumna faci incidència en les tres tipologies de serveis.

3) Cal esmentar i comentar els tres nivells en què s'estructura l'organització polític-territorial

de l'estat espanyol: comunitats autònomes, províncies i municipis.

- Anomenar els òrgans d'administració i govern de cada un dels tres nivells: govern i parlaments autonòmics, diputació provincial, i ajuntament -esmentar què són les competències

autonòmiques, amb especial incidència amb la seva facultat executiva i legislativa d'autogovern.

- Esmentar la funció d'òrgan de l'administració desconcentrada de l'Estat que té la província i també la funció d'òrgan de l'administració local.

- Esmentar les competències municipals del ajuntaments

- En la resposta cal valorar que es doni la mateixa informació de cada un dels nivells funcionals i es valorarà positivament que l'alumne posi exemples concrets de competències autonòmiques,

provincials i municipals. Es valorarà de manera molt positiva que l'alumnat exposi els diferents moments de creació dels tres àmbits de l'organització territorial: constitució de 1978, pel que fa a

les comunitats autònomes; el decret de l'any 1833 pel que a les províncies; i els orígens medievals de la majoria dels municipis

6. Actv. Organització territorial Espanya

ACTIVITATS I SOLUCIONARI D'ACTIVITATS SOBRE L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

EXERCICI 1

Llegiu el següent text i responeu a les qüestions plantejades.

Artícle 137.

El Estado se organiza territorialmente en municipios, en provincias y en las Comunidades Autónomas que se constituyan. Todas estas entidades gozan de autonomía para la gestión de sus respectivos intereses.[...]

Artícle 143. 1.

En el ejercicio del derecho a la autonomía reconocido en el artículo 2 de la Constitución, las provincias limítrofes con características históricas, culturales y económicas comunes, los territorios insulares y las provincias con entidad regional histórica podrán acceder a su auto-gobierno y constituirse en Comunidades Autónomas con arreglo a lo previsto en este Título y en los respectivos estatutos.[...]

Artícle 144.

Las Cortes Generales, mediante ley orgánica, podrán por motivos de interés nacional:

- a) Autorizar la constitución de una comunidad autónoma cuando su ámbito territorial no supere el de una provincia [...].*
- b) Autorizar o acordar, en su caso, un Estatuto de autonomía para territorios que no estén integrados en la organización provincial.*
- c) [...]*

Font; Constitución Española, 1978

Qüestions:

1. Descriu la font i resumeix les principals idees del text

2. Definiu els termes municipi i comarca

3. a) Segons el text, quines escales fixa l'ordenació del territori?

Donat el contingut de l'article 144, indiqueu si hi ha comunitats autònomes uniprovincials i si existeixen territoris que, sense ser-hi províncies, tinguin estatut d'autonomia

b) Digueu les institucions responsables de la gestió provincial a i la forma d'elecció dels seus membres.

4. Exposeu les principals característiques de l'organització territorial pròpia de Catalunya d'acord amb el següent esquema:

a) Escales territorials supranacionals

b) Institucions responsables i competències que es corresponen a cada escala territorial

Solucionari

1. En l'article 137 s'estableixen les escales territorials de l'Estat Espanyol.

En l'article 143 s'estableixen les condicions que han de complir els territoris que vulguin constituir-se en comunitats autònomes.

Finalment, en l'article 144 s'autoritza la creació de comunitats autònomes uniprovincials així com la concessió d'estatuts d'autonomia a territoris que no formin cap província.

2. **Municipi:** és l'entitat administrativa que ocupa el nivell més baix en el sistema jeràrquic de l'administració territorial.

Correspon al conjunt del territori, urbà i rural, gestionant per un Ajuntament.

Comarca: és una entitat administrativa d'origen històric que en el cas de Catalunya està reconeguda per l'Estatut d'autonomia.

Agrupa un conjunt de municipis articular per la capital comarcal. A Catalunya n'hi ha 41.

3. a) Les escales territorials són: municipis, províncies i comunitats autònomes.

Existeixen comunitats autònomes uniprovincials i són: Astúries, Cantàbria, La Rioja, Navarra, Múrcia, Madrid i les Illes Balears.

Ceuta i Melilla són dues ciutats situades al nord d'Àfrica que tenen estatut d'autonomia.

b) Les institucions responsables de les províncies són les diputacions provincials.

Els seus membres, els diputats provincials, son escollits de forma indirecta i per cada partit judicial, en relació amb el nombre de vots aconseguits per les formacions polítiques que han tret algun regidor en algun municipi del partit judicial.

4. a) Escala comarcal: formada per 41 comarques des de 1988 a partir de l'organització comarcal de l'Època republicana.

Escala autonòmica: recuperada l'autonomia des de la constitució de 1978 que reconeix nacionalitats i regions amb institucions pròpies, Catalunya s'organitza com a comunitat autònoma d'acord amb el que estableix l'Estatut d'autonomia.

b) Les institucions polítiques responsables són per les comarques: els Consells Comarcals formats per consellers i conselleres comarcals elegits entre els regidors i regidores dels diversos municipis de la comarca, que tenen competències en aspectes com cultura, esports o educació.

A escala autonòmica, la institució és la Generalitat de Catalunya amb competències com educació, sanitat, medi ambient, ordenació del territori, etc.

7. Vegueries

Actv. Vegueries

Observeu el mapa següent i contesteu a le qüestions

Font: Departament de Governació i Administracions Públiques, 2010.

1. Descriuiu la informació representada en el mapa.

Mapa temàtic de Catalunya que representa la divisió del teritori en vegueries.

Font i any: Departament de Governació i administració Públiques, 2010.

Descripció: els colors recullen: Barcelona, Girona, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida, Catalunya central i Alt Pirineu i Aran

Per últim comentar que es tracta d'un proposta d'administració i que actualment es troba paralitzada.

2. Definiu els conceptes comarca i vegueria.

Comarca: és una extensió de territori reduïda, que té una certa unitat a causa de les condicions naturals, la història o les relacions de veïnatge entre els pobles que la formen.

Vegueria: L'Estatut del 2006 va introduir el restabliment de les vegueries com a divisions territorials amb personalitat jurídica pròpia.

3.a) Expliqueu els canvis que observem en el mapa de les vegueries en relació amb la configuració de les quatre províncies vigents actualment.

<http://www.vegueries.com/vegueries/indexCAT.htm>

b) Quines funcions o competències tindran les vegueries?

<http://www.vegueries.com/vegueries/indexCAT.htm>

c) Quines institucions politicoadministratives seran substituïdes per les vegueries quan aquestes entrin en funcionament?

<http://www.vegueries.com/vegueries/indexCAT.htm>

8. L'Estat

Actv. Estat

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

A Espanya, per exemple, les capitals provincials solen ser en quasi tots els casos el nucli principal dins la seva circumscripció i suposen alhora una part cada vegada més important respecte al total demogràfic de la província.

Aquesta creixent macrocefàlia, que té més rellevància a l'Espanya interior, on sovint les capitals són els únics centres dinàmics amb capacitat per absorbir una part de l'èxode rural, arriba al seu màxim en aquelles ciutats que compleixen a més la funció de capitals regionals (Saragossa, Valladolid) o nacional (Madrid), les quals sobrepassen les dues terceres parts de la població provincial.

A totes aquestes capitals provincials, la centralització administrativa exerceix un efecte multiplicador sobre l'ocupació i la demanda locals, i impulsa de manera indirecta el desenvolupament d'altres activitats que es beneficien de les economies externes generades.

Font: MÉNDEZ, R.; MOLINERO, F., *Geografía y Estado*. Madrid: Cincel, 1986

1. Identifiqueu les idees principals del text.

- Les capitals de províncies acostumen a ser el nucli principal de la seva província.
- Dins de cada província es dona lloc a un fenomen de macrocefàlia de la seva capital, ja que la població és una part creixent del total provincial especialment a les capitals que també són capitals regionals o nacionals.
- La macrocefàlia és especialment important a l'Espanya interior amb èxode rural.
- La centralització administrativa fa augmentar l'ocupació i la demanda a les capitals provincials.

2. Expliqueu de quina manera i per què la centralització administrativa exerceix un efecte multiplicador sobre l'ocupació i la demanda de serveis a nivell local.

La capitalitat provincial comporta un emplaçament obligatori d'un seguit de serveis a la ciutat que serà capital provincial: hospitals, universitats, diputació...

Comporta una concentració de població ja que ofereix més lloc de treball i desplaçaments més freqüents per tal de gaudir dels serveis i fer gestions administratives.

Aquesta concentració fa que hi hagi una demanda de locals relacionats amb la funció político-administrativa que desenvolupen les capitals provincials, dins de la seva circumscripció. També hi ha una atracció per la població d'anar-hi a viure per tant comporta un augment dels habitatges i dels serveis públics que demana aquesta mateixa població que es trasllada (escoles, llars d'infants, transports públics, connexions amb altres pobles...)

3. Exposeu les característiques i competències de les diferents escales (administracions) en l'organització político territorial de l'Estat espanyol.

L'estat espanyol s'estructura en tres nivells d'organització polític territorial:

- **Municipis:** són l'àmbit bàsic de l'administració local i el d'origen medieval, en el qual el govern i l'administració corresponen als ajuntaments.

Aquests tenen una sèrie de competències que els són pròpies i que estan reconegudes en la llei de base de règim local (1985) algunes d'aquestes competències són la seguretat en llocs públics, el transport públic...

- **Províncies:** entitat local amb personalitat jurídica pròpia que és formada per l'agrupació de municipis. L'Estat considera la província com el seu òrgan d'organització en l'àmbit

provincial (recopilació d'impostos, organització del trànsit, educació...). El govern i l'administració d'aquesta correspon a la diputació provincial, un conjunt de diputats provincials,

escollits entre els alcaldes i els regidors que representaran els seus municipis. Les províncies van néixer per el decret de l'any 1833.

- **Comunitat autònoma:** va aparèixer per primer cop en la constitució de 1978, en la qual es reconeixia i es garantia el dret de l'autonomia de les nacionalitats i regions que integren

l'Estat, les primers que van ser reconegudes van ser Catalunya i el País Basc l'any 1979. L'Estat es format per 17 comunitats autònomes i 2 ciutats autònomes al nord d'Àfrica.

Cadascuna d'aquestes té reconeguda una certa capacitat d'autogovern amb autonomia administrativa i legislativa en diversos aspectes especificats en la constitució: ordenació del territori i urbanisme, agricultura, ramaderia..etc.

9. Llei Electoral

Actv. Llei electoral

Llegiu el text

La proposta de nova llei electoral elaborada per una comissió d'experts preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries,

i atorgar a cadascuna dos escons com a mínim. La resta es repartiria en funció de la població, amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, la utilització de la llei

d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots. L'estudi també proposa l'ús de llistes parcialment obertes, que permetrien triar alguns candidats de manera individual.

[...] Altres novetats respecte al sistema electoral actual es refereixen a mesures per fomentar la participació, com ara l'ús d'urnes mòbils per a discapacitats i presos i

l'existència de paperetes en Braille. També s'incorpora a l'estudi la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40 % de persones del mateix gènere.

L'establiment d'un sistema electoral diferent de l'actual és matèria sensible per a tots els partits, que saben que del que s'aprovi en dependrà el seu èxit electoral futur. Així, tot

i que el consens sembla que és l'objectiu comú, els diferents representants polítics són conscients que abans d'aprovar cap variació hauran de fer tot tipus de simulacions possibles

per esbrinar els avantatges i inconvenients de les noves propostes.

Font: «La futura llei electoral preveu set circumscripcions electorals». Avui.cat (26 juny 2007)

Qüestions:

1. Resumi les idees principals del text.
2. Expliqueu què és una circumscripció electoral. Quina és la circumscripció electoral adoptada en les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat? Quina es fa servir en les eleccions al Parlament Europeu?
3. Exposeu les característiques dels dos sistemes electorals més comuns: el majoritari i el proporcional, d'acord amb l'esquema següent:
  - a) Repartiment dels escons en cada sistema.
  - b) Avantatges que presenta cada sistema.
  - c) Desavantatges.
  - d) Esmenteu dos exemples d'eleccions (poden ser de qualsevol país del món) per a cada tipus de sistema.

Solucionari

- 1) Les idees principals del text són les següents:

- La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons com a mínim.
- La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.
- Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.
- Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

2) L'alumnat hauria d'explicar què és una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons,

a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.

3) En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots. (per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté

el 49,9%, tots els escons en litigi s'atorguen al partit

A) En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.

B) El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític.

Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs .

El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.

C) Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral

s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.

D) El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials

franceses.

El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.